

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VETERINARIYA VA CHORVACHILIKNI
RIVOJLANTIRISH QO'MITASI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI NUKUS
FILIALI**

**"VETERINARIYA MEDITSINASI VA CHORVACHILIKDAGI DOLZARB
MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI" mavzusidagi xalqaro
ilmiy va ilmiy-texnik konferensiya materiallari**

TO'PLAMI

13-noyabr 2025-yil

СБОРНИК материалов

**международной научно и научно-технической конференции на тему
"АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ВЕТЕРИНАРНОЙ МЕДИЦИНЫ И
ЖИВОТНОВОДСТВА И ИХ РЕШЕНИЯ"**

13 ноября, 2025 г

**International scientific and scientific-technical conference
"ACTUAL PROBLEMS OF VETERINARY MEDICINE AND LIVESTOCK
AND THEIR SOLUTIONS"**

November 13, 2025

NUKUS-2025

“Veterinariya meditsinasi va chorvachilikdagi dolzarb muammolar va ularning yechimlari”
Xalqaro ilmiy va ilmiy-texnik konferensiyasi materiallari [Matn]: to‘plam / Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Nukus filiali. – Nukus: “Golden Print Nukus” nashriyoti, 2025. – 389 b.

Anjuman tashkiliy qo‘mitasi

Tashkiliy qo‘mita raisi: Esimbetov Adilbay Tlepovich, b.f.d., professor;

Tashkiliy qo‘mita raisi muovini: Avezimbetov Shavkat Dosumbetovich, v.f.n.;

Tashkiliy qo‘mita kotibi: Rozumbetov Kenjabek Umar og‘li, b.f.f.d.;

D. Bazarbayeva – “Veterinariya diagnostikasi va oziq-ovqat xavfsizligi” kafedrasida katta o‘qituvchisi, biologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).

Tashkiliy qo‘mita a‘zolari:

Sh. Jabbarov – O‘zbekiston Respublikasi Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo‘mitasi boshqarmasi boshlig‘i o‘rinbosari, veterinariya fanlari doktori, professor.

X. Yunusov – Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti rektori, biologiya fanlari doktori, professor.

M. Y. Karpuxin – Ural davlat agrar universitetining ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori, agrar fanlar doktori, dotsent (Rossiya Federatsiyasi)

N. G. Malkov – N. F. Vereshagin nomidagi Vologda davlat sutchilik akademiyasi rektori, texnika fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi)

A. Abdurasulov – Qirg‘iziston Respublikasi O‘sh davlat universiteti “Veterinariya meditsinasi va biotexnologiyasi” kafedrasida mudiri, qishloq xo‘jalik fanlar doktori, professor. (Qirg‘iziston Respublikasi)

R. Miqtibayeva – Qozog‘iston milliy agrar tadqiqot universiteti “Mikrobiologiya va virusologiya” kafedrasida professori, veterinariya fanlari nomzodi. (Qozog‘iston Respublikasi)

S. Mirzakulov – Olmaota texnologiya universiteti “Oziq-ovqat mahsulotlari texnologiyasi” kafedrasida professori, qishloq xo‘jalik fanlar doktori, dotsent. (Qozog‘iston Respublikasi)

Q. Atanazarov – O‘quv ishlari bo‘yicha direktor o‘rinbosari, biologiya fanlari nomzodi, dotsent.

A. Mambetnazarov – Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va ilmiy-pedagog kadrlarni tayyorlash bo‘limi boshlig‘i, qishloq xo‘jalik fanlar doktori, dotsent.

A. Kaniyazov – “Veterinariya va zootexnologiya” fakulteti dekani, biologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).

X. Mamatov – “Zootexnologiya” kafedrasida mudiri, qishloq xo‘jalik fanlar bo‘yicha falsafa doktori (PhD).

R. Turg‘anbayev – “Zootexnologiya” kafedrasida professori, agrar fanlar doktori

A. Kamalova – “Veterinariya meditsinasi va farmakologiyasi” kafedrasida mudiri, veterinariya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).

P. Xojalepesov – “Iqtisodiyot va gumanitar fanlar” kafedrasida mudiri, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent.

R. Rzaev – “Veterinariya diagnostikasi va oziq-ovqat xavfsizligi” kafedrasida mudiri, biologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

Ushbu to‘plam O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2024-yil 27-dekabrda 490-son buyrug‘i bilan oliy ta‘lim tashkilotlari hamda ilmiy tashkilotlarda 2025-yilda o‘tkaziladigan xalqaro va respublika miqyosidagi ilmiy anjumanlar, simpoziumlar, seminarlar va boshqa ilmiy hamda ilmiy-texnik tadbirlar ro‘yxati 2-ilovasiga muvofiq tasdiqlangan – 2025-yilda xalqaro miqyosida o‘tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar rejasi asosida Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Nukus filialida 2025-yil 13-noyabr kuni – **“Veterinariya meditsinasi va chorvachilikdagi dolzarb muammolar va ularning yechimlari”** mavzusida o‘tkazilgan Xalqaro ilmiy va ilmiy-texnik konferensiyasi materiallari asosida tuzilgan.

Konferensiyada, veterinariya sohasida faoliyat olib borayotgan universitet va filialarning professor-o‘qituvchilari, ilmiy markazlarning va insitutlarning ilmiy xodimlari, doktorantlar, magistrantlar, iqtidorli yosh tadqiqotchilarning ilmiy-tadqiqot ishlariga bag‘ishlangan maqolalar o‘rin olgan

To‘plamga kiritilgan maqolalar materiallarining to‘g‘riligi va haqqoniyligiga mualliflar mas‘ul hisoblanadi.

© Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti Nukus filiali, 2025

© “Golden Print Nukus” nashriyoti, 2025

AKVAKULTURADA BALIQ YETISHTIRISHDA OZIQLANTIRISH TEKNOLOGIYASI

Dauletova Z., Orinbaeva B., Bazarbaeva S., Muratniyazova A.

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti
Nukus filiali*

Kirish. So'nggi yillarda akvakultura tarmog'ining jadal rivojlanishi baliqchilikda samarali oziqlantirish texnologiyalarini ishlab chiqishni taqozo etmoqda. Baliq yetishtirishda ozuqa sifati, miqdori va berish texnikasi ishlab chiqarish samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Baliqlarning biologik o'sishi, suvdagi harorat va kislorod miqdori, oziqa tarkibining to'g'ri tanlanishi ularning sog'lom rivojlanishini ta'minlaydi. Shu bois, baliqchilik xo'jaliklarida ilmiy asoslangan oziqlantirish texnologiyalarini qo'llash dolzarb masalalardan hisoblanadi.

Materiallar va metodlar. Mazkur tadqiqot nazariy xarakterga ega bo'lib, mavjud ilmiy adabiyotlar, xalqaro tashkilotlar (FAO, ICAR) ma'lumotlari va O'zbekiston baliqchilik tarmog'i tajribalari asosida umumlashtirildi. Oziqlantirish texnologiyalarini tahlil qilishda quyidagi yo'nalishlar o'rganildi:

- baliq turlarining biologik xususiyatlari;
- ozuqa tarkibidagi oqsil, yog', uglevod va mineral moddalar nisbati;
- suv harorati va kislorod miqdorining ta'siri;
- tabiiy plankton muvozanatini saqlash usullari.

Natijalar va ularning tahlili

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, baliq o'sish sur'atini ta'minlovchi eng muhim omil — bu oziqa sifati va berish chastotasidir. Baliqlarga ortiqcha yoki kam ozuqa berish suv muhitining ifloslanishiga, kislorod tanqisligiga va o'sish sur'atining pasayishiga olib keladi.

Zamonaviy akvakultura xo'jaliklarida quyidagi oziqlantirish texnologiyalari samarali hisoblanadi:

- **Avtomatik oziqlantirish tizimlari** – vaqt va miqdorni nazorat qiladi;
- **Ekstruziya texnologiyasi** – suvda barqaror yemlar tayyorlaydi;
- **Mikroelementlar bilan boyitilgan ozuqalar** – immunitetni mustahkamlaydi;
- **Biotexnologik yondashuvlar** – tabiiy plankton muvozanatini qo'llab-quvvatlaydi.

Tajriba natijalariga ko'ra, ozuqa tarkibida **35–40 % oqsil, 8–10 % yog', 20 % uglevod** bo'lgan hollarda o'sish sur'ati eng yuqori natija beradi. Suv harorati esa **24–28 °C** oralig'ida bo'lishi tavsiya etiladi.

Xulosa. Akvakulturada oziqlantirish texnologiyasi baliqchilik samaradorligini belgilovchi asosiy omil hisoblanadi.

Oziqa tarkibi biologik muvozanat va suv sifatini saqlash shartlariga mos bo'lishi zarur.

Avtomatlashtirilgan oziqlantirish tizimlari yo'qotishlarni kamaytiradi va mahsuldorlikni oshiradi.

Ilmiy asoslangan oziqlantirish rejimlari baliq mahsulotlari sifatini yaxshilaydi hamda ekologik xavfsizlikni ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov A. *Akvakultura asoslari*. – Toshkent: Fan, 2020.
2. FAO Fisheries Report, *Feeding in Aquaculture*, 2022.
3. Abdurahmonov B., Rahimova N. *Baliqchilik texnologiyalari*. – Nukus, 2021.
4. Rustamov M. *Suv xo'jaliklarida biologik muvozanat*. – Toshkent, 2019.

5. Бобокулов, Н., Хатамов, А., Абдузоирова, Д., Юсупов, А., Уримбетов, А. и Олмасов, Б. (2021). Мясная продуктивность овец в Узбекистане и её связь с различными факторами. В *E3S Web of Conferences* (т. 258, с. 04020). EDP Sciences.
6. Шакарбоев, Э. Б., Азимов, Д. А., Голованов, В. И., Кузнецов, Д. Н., Урымбетов, А. А., & Каниязов, А. Ж. (2017). Гельминты лошадей Узбекистана. *Ветеринария*, (5), 29-32.
7. Уримбетов, А. А., & Бобокулов, Н. А. (2024). Молочность каракульских овец окраски сур каракалпакского породного типа. *Овцы, козы, шерстяное дело*, (1), 24-26.
8. Уримбетов, А. А. (2019). Репродуктивный потенциал каракульских овец сур каракалпакского породного типа в зависимости от условий содержания на северо-западе Кызылкумов. *Экологический Вестник Северного Кавказа*, 15(4), 91-93.
9. Shakarboev, E., Safarova, F., Azimov, D., & Urimbetov, A. (2015). FAUNA, ECOLOGY AND TAXONOMY OF CYPRINIFORMES FISH HELMINTHS IN UZBEKISTAN. *The Journal of Microbiology, Biotechnology and Food Sciences*, 5(1), 88.
10. Мадрахимов, Ш. Н. (2024). Сут-гўшт йўналишидаги қорамол зотлар маҳсулдорлигини оширишнинг селекцион-технологик асаслари. *Автореферат. Қишлоқ хўжалиги фанлари доктори*, 72.
11. Мадрахимов, Ш. Н., & Рузибоев, Н. Р. (2022). Саноат асосида чатиштиришдан олинган F1 дурагай авлодларининг усиш курсаткичлари. *Ж. "Chorvachilik va naslchilik ishi"*, 4, 26.
12. Мамадуллаев, Г., Мадрахимов, Ш., Бойбулов, Б., & Амиров, Ш. (2023). СПРАВОЧНЫЕ показатели крови лошадей карабаирской породы. in *Library*, 4(4), 34-36.
13. Madrahimov, S. N. (2023). The effect of feeding on the expression of the hereditary opportunities of monbelyard bulis belonging to different genotypes.
14. Madrahimov, S., & Roziboev, N. (2023). Growth and development of F1 hybrid progenies of Schwitz cows using beef breeds. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 371, p. 01003). EDP Sciences.

SUN'IY HOVUZLARDA BALIQ ETISHTIRISHNING AHAMIYATI VA SAMARADORLIGI

Dauletova Z., Abdirasuliev A., Nasirov A., Berdimuratov A.

*Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti
Nukus filiali*

Kirish. Hozirgi kunda dunyo miqyosida oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda baliqchilik tarmog'ining o'rni beqiyosdir. Sun'iy hovuzlarda baliq etishtirish tabiiy suv havzalari imkoniyatlari cheklangan hududlarda ham yuqori sifatli oqsil manbai bo'lgan baliq mahsulotlarini ishlab chiqarish imkonini beradi. Mazkur tadqiqot sun'iy hovuzlarda baliq o'stirishning ilmiy asoslari va ishlab chiqarish samaradorligini oshirish yo'llarini o'rganishga qaratilgan.

Materiallar va metodlar. Tadqiqot Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Nukus filialining tajriba hovuzlarida o'tkazildi. Tajribada karp (*Cyprinus*